

Kõigi maade tüüliised üh neje.

Eesti Osakondade Peterburi komitee häälekandja.

Nr 167.

PREWALENT.

Reedel, 1. augustil 1919. a.

Punase sõjawäe organiseerimise töö.

W. K. P. Eesti osakondade kongress ei ole kaugel. Pärast selle on mõnedki küsimused, mis mitte ainult kongressidel, vaid ka kollektiivides ja osakondades laiemat ja igakülgset läbiarutamist nõuavad.

Uks nendest küsimustest on punase sõjawäe organiseerimise küsimus.

W. K. P. programmi, mis partei 8-mal kongressil vastu võetud sai, seab selles küsimuses kindlad p hjuumõtted üles.

Nend üldilised p hjuumõtted on niisugused, mis alati kommunistlike õpetustel eraldamata osaks on olnud, mis vastu waidlemist ei leia päle ühe, mis rā gīb kōanliste ja pahatisti päris mustajaliste "spetsialistide" tarvitamisest ja nende seisuhoist punases sõjawaes.

Spetsialistide küsimus on punase sõjawäe loomisest päle alati ja igalpool partei ringkondades, kus aga sõjawäe küsimus arutamisel olnud, kõige terawamalt waidlusi tekitanud.

See on ta arusaadav, sest siin on tegemist hundi küsimusega, teada olude sunnil lampa kējas jallida tuleb.

Uhest küll est oleme sunnitud spetsialistide omas sõjawaes tarvitama. Tõrähwas ei ole weel sunnitud enee sealt küllalt asjatundjaid komandörist wälja kasutama, komandörist, kellel tarwilik ostus ja praktika oleks, sest et tõrähwa klassil siitfaadit wõima us ei olnud kõrgemat sõjalisi haridust saada.

Kes aga kogemata selle ajalileks sai, see pōbras tõrähwale selja ja unustas oma hālli selles ebahilguses, mis temale uus perspektiiv pakkus.

Teistest külast aga teame meie ja tege-
lit elu toob igapäew kümneid ja sadaki-
näitusi, et nii mitmedki spetsialistid puna-
sesse sõjawäkke astudes ja sāl isõtades
omale ülesandeks seawad mitte sõjawäe
korraldamise, waid just ümberpöördukt —
punase sõjawäe desorganiseerimise. Et nad
ainult sellepärast punasesse sõjawäkke as-
tunud, et niimiisi kergem on oma äraand-
mise ja kontr-revolutsiooni plaane teos-
tada: et niimiisi kergem on teateid saada
tõrähwa riigi s i wāe ja sō aplaanide
üle ja neid edasi anda oma mõitewenda-
dele üle lmlise kontr-revolutsiooni laagrisse.

Ei tohi muidugi ära unustada, et spet-
sialistide hulgas palju niisuguid on, kes
ühel eht teisel p hjuusel tõdesi korraldust
ja enastäratjalgawalt tõrähwad.

Zih i wōib lugeda ajalehtedest teateid,
tus iks eht teine komandör, endine ohwit-
ter, wāgiteguis teeb, mida tõrähwas iialgi
ei unusta. Meie ei tohi waitida se-est, et
niiski spetsialistidel juured teenused on
Wene punase sõjawäe ajaluse seadmises, et
palugi meie punase sõjawäe tugewusest
spetsialistide arwes e tuleb panna.

Kuid siiski — wōime meie sellepärast
kōiti spetsialistide üfaldada, on meil p h-
jusi tunnada, et spetsialistide kogu tõr-
ähwa poie hoitjad, kui mitte poolchoib-
jad, siis wāhe-ait meie aujad kaaswōta-
jad on? — Ei: Meie teame, et nende seas
p hjuu aujad isõteguisid, aga ka niisama
palju ürandjaid on.

Tõhti on ette tulnud, et isegi niisugused
spetsialistid, kes siitmaoni enastäratjalga-
walt punase sõjawäe ja tõrähwa hāits
isõtanud on, siuit äraandjaleks saawad
ja sellega näitawad, et enastäratjalgaw
spetsialistid isõ pa atihit ainult abinõus
on jeta-koja ürdusamises ja üfalduse
isõmises.

Kui meie spetsialistide tarvitame, siis ar-
nult sellepärast, et meie selleks sunnitud
oleme.

Niisugune nähtus ei tohi aga mitte
seaduseks saada, waid meie peame kōiti
abinõusi selleks tarvitama, et meie sõja-
wāgi tõesti klassiline oleks, et
kōit ametid tõrähwa sõjawaes, kõige wāit
semast kuni kõige wastutustrikkamani tõiste
tõrähwa klassi liikmete, tõiste sotsialismi
eest wōitlejate kōes oleksid.

Eesti punastes wäeojades on see juba
peaaegu täielikult läbiwiidud. Kõigi wastu-
tawate kōhtade päle on seltsimehed seatud,
teada tõrähwas üfaldada wōib.

Niisugust sõjawäe poliitikat peab Eesti-
maa kommunistiline partei ka tulewikus
edasi pidama, tema eesmärgiks peab olema
kõige walituse (komandöri ja komisjari) ära-
kastamine sõjawäe juhatuses. Seda saab
ainult siis kōite, kui meil tarwilik arw
tõrähwa klassist wōrkunud „oma“ puna-
seid komandörist on.

Nii oleks siis üks meie pāiileseametest
praegu punaste ohwitseride wäljakoolita-
mine. E. K. P. sõjawäe walitus peab
sellele alguse instruktore kooli ajutamise-
ga, brigaad teeb seda isõd edasi kooli korral-
dades ja sõjaasjanduses rohkem wäljapaist-
waid seltsimehi wōistwasse sõjawäe pāi-
haabi kooli saates. Wiimane samm on just
selle poolest wāga tähtis, et, kui meil nii
mōnigi seltsimees olemas on, kes wanas
imperialistlikes sõjas alamate komando
kōhtade pääl olles, sõjawäe juhtimise tea-
dusega tuttawaks sai, siis ei ole meil üh-
tegi, kellel sõjaasjanduses laiem filmapiir
ja suuremad teadmised oleks, mis wōimal-
daks suuremate sõjawäe üfustestega oppere-
rimist. Ei ole meil ka ühtegi seltsimeest,
kes suurema sõjawäe isõmest korda ja suu-
rema staabi isõd tunneks.

Kiiki neid teadmisi annab pāiistaabi
sõjawäekool ja seltsimehed, kes sāl praegu
õppimas, saawad päle kooli lõpetamist
meie sõjawägedes tubliduse isõtmises palju
kaasa aidata.

Alga mitte üfki komandöride ettevalmis-
tamine ei pea meie sõjawäe küsimuse alus-
põhjaks olema.

Ka punasewāelane reamees peab ees-
tujulit klassilise tõrähwa sõjawäe solbat
olema. Siin on lai isõpōld meie kollektiiv-
widel ja poliitika osakondadel nii poliitilise
kaswatuse kui ka punasewāelaste üleüldise
hariduse isõtmise alal.

Meie sõjawäe osades on meel paljugi
niisuguseid punasewāelasi, kes enast küllalt
selgelt kōesolewas poliitilises momendis ei
oriienteeri, kel klasside wāhekorrad weel
küllalt selged ei ole, kes õige klassi in-
stinkti järele aktiiviselt sotsialistest revolut-
sioonist osa wōtab, sāl juures aga rewo-
lutsiooni eesmärgidest ja teguritest mitte
selgelt aru ei saa.

Niisuguste punasewāelaste poliitiline
kaswatamine ja arenemine on kollektiivide
ülesanne.

Meie wäeojade kollektiivid teewad seda
isõd praegu ja peawad teha ka kõige
suurema energiaga edasi tegema.

Poliitilise hariduse kōrwat peawad kol-
lektiivid ka üleüldise hariduse päle roh-
kem rõhku panema. Üleüldise hariduse
isõd seisab aga meie kollektiivides, nii
palju kui minul teada, weel alles lapse-
kingades. Üks p hjuustest on muidugi see,
et pünduwad inimejed ja abinõud.

Selles asjas peab aga just kongress
sõjawäe kollektiividele abits tulema. Kon-
gressile tulewad loetu esitajad osakondadest,
kes kaugel frondist suuremates linnades
on, neil on kergem wäeojade kollektiivi-
dele abinõude muretsemises abits olla.

Siimeisi peaks leiduma. Hariduse isõd
päle wōib ka nais-seltsilisi tarvitada.

Üks pāip hjuustest, mis nii poliitilise,
kui ka üleüldise hariduse isõd sõjawäe
osades praegu takistab, on see, et meie
wäeojad peaaegu wāhetpidamata lahingu-
gutes on ja lahingu piirides muidugi
mingisugusest plaanist isõd isõd
juttugi olla ei wōi.

Ma kriiputan sõna plaanist isõd isõd
last meelega alla, sellega ütelda tahes,
et kui seda olukord nēuab, wōib hariduse
isõd ka mitte plaanist isõd isõd teha.

Ka sel korral saawad tagajärjed siiski
tuntawad olema.

Sāheh wäeoja lühiteajaajale puhku-
sele, algagu kollektiiv ühes ihu ja pesu
pefemise- ja waimu pefemist.

Pōdratu poliitika osakonna ja isõkko-
misse hariduse osakonna poole, see saa-
dab lendawad koolid wälja, mis tal sel-
les walmis olema peawad.

Kui isõkkojale koolist weel olemas
pole peamad nad organiseeritud saama.

Arusaadawalt ei saa lühiteise ajaga mi-
dagi täielikult pakkuda. Pakkuge poolikult,
ka hād asi — teine kord täiendate. Nēlla,
meie pāewase puhku e ajal wōib mōne
isõfita küsimuse poliitika alal läbi wōtia,
wōib algteadmisi anda üleüldise hariduse
alal.

Kui niisugused lühiteajaajad kutsused mitte
palju teadmisi ei anna, siis tõstawad nad
wāhemalt huwitust ja nõudmisi teadmiste
järele.

Kui hariduse isõd (nii poliitilise kui ka
üleüldise) sõjaliinil suure raskustega seotud
on, siis on ta palju kergem liini-
tagustes asutustes.

Niisuguste asutuste kollektiivid peawad
seda agaramalt isõtama.

Dige juur tähtsus on igasugustel koo-
lidel, mis poliitika osakondade juures or-
ganiseeritakse. Kui wäeojast kümnefond
seltsimehi ajutiselt liinitaha kooli sāheh,
siis on see küll liini nõrgendamine, kuna
meil ju iga isõf punasewāelane tähtis
on, aga niisugune ajutine liini nõrgen-
damine (kui seda üleüldise nõrgendamiseks
nimetada wōib) toob aga pārast kümne-
fordje kasu, teeb liini kümnefordist tuge-
wamaiks, kui seltsimehed wäeojadesse ta-
gasi sāhewad.

Esitaks saab wäeoja koguke laiem
filmaringiga seltsimehi ja teiseks peawad
need seltsimehed kogutud teadmisi teistele
edasi andma, mis julle omakorda mõjuta
ei jād lai-mate punasewāelaste ringkon-
dade päle.

Oleks wāga soowitaw, kui seltsimehed
kōhtade päält „isõlises“ ja „edasis“
mōtteid awaldaks nii sõjawäe organisee-
rimise, kui ka teiste küsimuste kōhta, mis
kongressil harutamisele tulewad.

M. T r a f m a n n.

Punane wāerind.

Teated 30. juulil.

Põhja wāerind.

On eega piirkonnas wōifid meie
wāed Boshatskoje ära, mis Onegast 50
wersta lāan-pool.

Tellimisi

wōetaks vastu kõigis W. S.
J. N. Wabarilgi Posti asutus-
tes, Põhja Keskijanduse büroo
(lühend. „Секретнопочта“) posti
osakonnas Nerporpa, Npoen.
25 Ott. № 1 ja Sewtsentro-
petshatji Preisi ning Walla
Agentuurides.

Tellimiste hind:

1 kuu — 18 r., 2 kuud — 36 r.,
3 kuud — 54 r.

Abresfi muutmine 1 rubla.

Sāane wāerind.

Narwa sihil, maantee jaoskonnas
isõdi waenlase tormiisõfud tagasi. Sorbe
piirkonnas tungisid meie wāed wōi-
delles edasi. Porhowi sihil, 15
wersta Porhowski põhj-pool, taganesid meie
wāed 5 wersta. Ostrowi piirkon-
nas wōifid meie wāed Pihwa-Polotski
raudteed mööda pāletungimisele asudes,
mitmed külad ära. Wileika sihil on
kāimas wōitlused. Scharõ piirkon-
nas, mis Wileiki-Bogd hōwast 15 wersta
põhjapool, Wileikast 10 wersta põhja-
idapool wōifid meie wāed waenlasest sõja-
sagiks 42 tuhat Prantsuse patronit. Su-
ninet sihil wōifid meie wāed rida
külasid ära, mis Turowist 15 wersta lāa-
nepool. Meie pāletungimine wāltab
edasi. Mōhilewi-Podolski si-
hil wōifid meie wāed Scharawlewskajo
jaama ära.

Lõuna wāerind.

Ekaterrinojlawi piirkon-
nas peawad meie wāed wōitlust 35 w.
Lõuna- ja 65 w. lāanepool Ekaterrino-
jlawi. Poltawa piirkonnas kōi-
wad wihased wōitlused Worsli jõe liinil
Poliawa linna piirkonnas. Poltawast
50—50 wersta põhjapool asusid meie wāed
Krasnokutski sihis pāletungimist. Wa-
luisi sihil, Birutshast 20 wersta
põhja-idapool isõdi waenlase tormiisõfud
tagasi, kusjuures tats kuulipildujat saadi.

Sida wāerind.

Tsarewi piirkonnas, Wolga
paremal kaldal, wōifid meie wāed küla
ära, mis Tchernaja Jreist 25 wersta
põhja-lāanepool. Tsheljabinski
piirkonnas, Troitski-Tsheljabinski
raudteest põhjapool, said meie wāed sõja-
sagiks wange, kuulipildujaid, soomusauto,
püssa ja muud sõja-warustust.

Teistal sihtidel pole mid gi tähtsamat.

Wäljamaalt.

Inglismaa ja Rōnkogude Wenemaa.

Londonist, 27. juulil. — Inglise
alamkojas küsimise päle wastates, kuna
Inglise wāed Põhja-Wenemaa ära wiaaks,
teatas Cereil, et kui olud selleks kōhased on,
siis tuustje kōit Inglise wäeojad, päle
wabatahtlikkude, enne Walge mere kinni-
tõlmamist sāl ära. Popuks tāsindas
Cereil, et Inglise wāgede wäljawiimine pu-
hal lohaltud Wene walg-kaardi osad jat-
tusid arewuse, nende keskei sündis lah-
mōtteid ja on mārgeta kōitumist. Selle-
pārast nõuab seijuford waljut järeikaalu-
mist, ja sellepärast palub ta parlamenti
selle raske ja hella asja juures walitust
täielis teatada.

Londonist, 27. juulil. — Bonar
Law teatas alamkojas, et sõkewajate
isõdõrge ka Sifashieri, Nottinghamshieri ja
Winnottshieri on jōidnud. Tõrjutate arw
ulatab kuni 38.000 inimeseni. Sõkewajate
isõdõrdest on mitmesugused põhju-
ed: muu seas, kawatsetaw hanna isõtmise
isõte päält 6 shillingi wōrra, toiduainete
isõrgeid hinnad, junduslik wāetõrkestus ja
Inglise wāgede saatmine
Wenemaa le.

Londonist, 27. juulil. — Sõja de-
partement teatab, et kindral Kronski oma
raportis teatab rahutustest Arhangeli
Wene wäeojade keskel. On eega jārre
wāerinnal isõfud wastuhakajad waenlase
poole üle. Wastuhakamised sōund nende

kuulujuttude põhjal, et Inglise väeosaad Põhja-Wenemaalt välja viidatakse. Londonist, 27. juulil. — Reutersi agentuuri teadeid järel on Long alamkojas ühe küsimuse peale vastates teatanud, et Wene Nõukogude laevastiku tegevus Baltimere idapoolises osas suurenenud on. Briti laevad kaitsesid Balti merd, votamata kallale tungimisi Baltimere ja Soomemaa kallastele taktistades. Edasi teatas ta, et enamlaste laevastik, milles tähtis arv sõjariistu pandud kaubalaevu, miinihävitajaid ja wecaluseid paata on, Kaspia merel Briti merejõududele kallale on tunginud. Selles maasas lõpetatakse sõjalised tegevused ja Briti väeosaad tuuakse jäänud enne talve tulekut ära.

Imperialistide sõjalist Peterburi päale.

Parisi „Daily Telegraphi“ kirjasaatja teatab: „Sinfetes Wene mõjuvates ringkondades on laiali laotatud arvamine, et walgelaadlaste sõjakoostamise eest hoidmises on ainuke abinõu ja nimelt see, et Inglise ekt Prantuse kindral saaks Balti laevastiku juhatajaks määratud ja rutulisi toetusi saadatud.

Sellest on kolm päewa tagasi, kui Wiie Nõukogu poolt Soome walitsusele Helsingi märgutiri sai saadetud.

Märgutirjas tähendatakse, et wiis suurt rüki Helsingi ja Omsti walitsuste kokkuleppe kinnitamise poolt neil alustel on, misjulguseid tingimised Kõlthafi poolt ette on pandud. Märgutirja saatmist põhjendatakse sellega, et Mannerheimi ja Kõlthafi wahel juba juuni-kuu lõpul kokkulepe oli tehtud, mis eesmärgiks pandi sõjalise organisatsioonide Peterburi päale, kuid korraga tulnud raskuste tagajärjel ei leidnud ta Soome riigi nõukogu ja maapäewa poolt kinnitust.

Wiimaste teadete järele paneb Soome riigi nõukogu ja maapäew kokkuleppe kinnitamise tingimisteks: liidulaste poolt Soome iseseiswuse kindlustamine, igal weerandaastal 300 miljoni margalise rahalise toetuse andmise Soome walitsusele ja moona ja tuleriistade tagawara müümise alandatud hindadega, Rahwa Riidule Pet-samo ja Olonefki Karjala maakondade Soomemaa külge liitumise kinnitamiseks ettepanemise ja Baltimere erapooletuks kuulutamise.

Nend nõudmised olid juuni-kuu lõpul Prantuse kindrali Goughi-le märgutirjas ettepanud, mis Lloyd George'le saadeti.

Revolutsioon Kroatias.

Berlinist, 28. juulil. — Budapestist saadud telegrammide järel on kõrgis Kroatia maasfades mäss lahti puhkenud, proletariaalne diktaatuur ja Nõukogude wõim on wälja kuulutatud. Mässajad katsumad Ungari Nõukogude walitsusega tegewust ühendada.

Wiimased teated Wienist kinnitawad, et mäss Sooma-Slawias serblaste walitsuse vastu on sihinud, kuid päale selle kannab mäss tingimata enamlasti iseloomu. Wiitumine oli juba ennem ettevalmistatud. Ungari nõukogude walitsuse nõusolekul. Kui Budapestist tulnud telegrammid diged, on liikumine endise walitsuse süsteemi vastu sihinud. Päale selle peab meeles pidama, et liikumistest ainult kroaatid ja slowakid oja wõitawad ja sellepärast tõhiseid kokkupõrkeid serblastega oodata on. Wõib arvata, et wastuliikumine Belgradist juba alanud on.

Spartaklaste erakond

awaldas pörandaluses lehes oma seletused iseseiswate sotsialdemokraatide ülesastumise taktika üle, mida arandumiseks nimetatse.

Leht näitab iseseiswate ülesastumise päale jaanuaril Berlinis ja Münchenis. Jaanuari-kuu ülestõusmine Berlinis oles pidanud iseseiswatele ja kommunistidele poliitilise wõimu andma. Revolutsiooni juhtide seas, kes selle eesmärgi ülestõusmisesse panid, oli 31 iseseiswat, kes kohtu ees oma kaastõttamist ülesastumises lahti ütlesid. „Borwärs“ kirjutas selle kohta, et kommunistide pörandalune leht on üks wääratusline ajalooline dokument, mis iseseiswate luuletused, nagu oles jaanuari-kuu ülestõusmine tolleagele walitsuse poolt toime pandud, ära häwitab. „Borwärs“ tõrwab iseseiswate mitteausat poliitikat,

kus nad endid ilmsüütana kujutawad ja kutsuakse taha ära peidawad. Kommunistiline leht teeb sedasama selgeks weeburari- ja mai-kuu ülestõusmiste kohta Münchenis.

Prints Max Badenist põgeneb.

Constanzi leht on teada saanud, et tõdliste ühijuste esimees Zubarlingenist Soloni on sõitnud, ja teatas Max Badenile, et tema tapmist toime kawatsetakse panna. Kui Max Badenist seda kuulda sai, siis p genes tema perekonnaga moortorpaadiga Helweitsiasse Bothinghofeni linna. Badeni wõimud hakkasid järele uurima, kas ülesõiduks wäheft kroonu paati ei tarwitatud.

Belgiast.

Ule Hollandi tulewad teated, et Belgia tödliste ringkondades on suur liikumine. Sassa tödliste kaastegewuse vastu äraturustatud waranduse ülessehitamistes. Wõige suurem wastupanek tuleb Belgia ehitustödliste poolt, kes otjustasid jatslasi mitte tödte juure lasta ja walitsuse poole selle kohta energilise protestiga pöwrata.

Äxelroth 15 aastaks wangi mõistetud.

Müncheni wäljakohus mõistis Nõukogude walitsuse Keft-Täidesaatwa Komitee liikme Äxelrothi 15 aastaks wangiroodu ja õiguste kaotusele 10 aastaks.

Prantusmaa ei ole küllalt saanud.

Hollandi ajalehele „Tijds“ teatakse Pariisist, et Saksamaale sõprusriidide poolt päälesurutud rahutingimised Prantuse katoliiklaste ringkondades piinliltude tunnetega vastu olla wõetud, sest Inglismaa jaawat kahjutajust ja asumaadest lõwiosa omale. Leping olla Prantusmaale, wäikestele Euroopa erapooletutele ja Saksamaale üleskohtune. Arwatawasti, et sõprusriigid ainult kahte asja olesid tohtinud teha, kas Saksamaad täiesti häwitada, wõi temaga kokku leppida. Praegune leping toowat paratamata uusi sõdasi. („Päewaleht“.)

Soomemaa.

Eihunikude tegewus Soomes.

Poliitiliste wangide kohta kirjutab „Suomen Sosialdemokraatti“ 9. juulil pääasjaliselt järgmiselt:

Poliitiliste wangide arv tõuseb kiirelt. Jga päew forduwad teated autest wangistustest, kes kas kindlalt süüdistatud wõi wale süüdistuste najal süüdlastele tunnistakse. Walitsuse teadete järele tõdunewad sadanded wangikodades, keda kõiki wõi osalt revolutsioonis süüdistakse ja keda nädalate ja kuude kaupa kinni peetakse, ilma et süüdistuste järeluurimiseks latjetki oles tehtud.

Helsingis wangistud ja sinna mujalt toodud poliitilised wangid saadetakse Rastankatun asuwates politsei kambritesse. Need wangikambriid on pimedad keldrid. Nende ainuke walgustus on õige pihke elektri lamp ja mööblis on porised õled pörandal. Wangid ei saa kuude kaupa wäljas käia, kuna wangikeldrites ruumi mingisuguseks liikumiseks ei ole. Nad on wõga suured arwul wangidega täis topitud haiged, mehed ja naesed, waimuhaiged ja soetõbijed. Süüa antakse wangidele kole wähe. Pihukene tükil leiba ja wäike kartul ja üks silguke, ja seegi jõögiks kõlbmatu. Oma raha eest wõiwad wangid wahel liisa saada, kuid sedagi suure waewa järele.

Wange ei saa keldrites keegi waatamas käia. Waewalt saawad wangid endil asjaajajat wõtta, kuid ta ei lasta kunagi wangi jutule ja politsei ei anna teadeid kellegile, mis asjas wangi süüdistatakse ja mispärast teda wangistatud.

Neis kuulmata kurjades oludes peetakse palju farnaseid wange, kellede wastu ei ole wõidud tösta wäiksematki süüdistust. Meid kohlustakse saladuslikes ja „antakse neil nii kaua kinni istuda, kuni nad suu lahti teewad“.

Kõigi ülemaltoodud toleduste lisaks on liikumistude kaitsele soowimata päewalehtedes ilmunud lühikesi sõnumid, kus hulgalistest, Soome ja wäljamaa tödliste wangistamistest ja salajastest kadumistest kõneldakse. Wäljamaal on Soome sifemiskaitse tegewus suurt pahameelt aratanud. Rootsi „Sotsialdemokraaten“ käsitab selsamal keelel tohter Kasjyn'i wangistamist ja lehe

sõnumasaktsja Vinbergi tagaajamist. Leht näitab walitsusele, et Soome politsei oma tegudega isegi endised idamaalised surmeabinõud ära warjab. („Dapaus“.)

Mannerheim lahtub sõjawäe juhatuselt.

Kuulujuttude päale, nagu jääks Mannerheim sõjawäe ülemjuhataja kohale edasi, teatakse, et seda ei ole. Mannerheim lahtub ülemjuhatuselt, ja läheb oma terwilist seisuforda Isalmi paarandama. Põhjusenduse järel on ülemjuhataja määramine presidendi eesõigus.

Wenemaalt.

Surnud kirjanikkude arhiivide eraomanduse õiguse muutmise.

Uwalbati dekreet, mis muudab surnud Wene kirjanikkude, komponistide, kunstnikkude ja õpetlaste arhiivide eraomanduse õigust, mis alalhoitakse raamatukogudes ja muuseumides.

Kroonu raha wargus.

Nende päewade sees saadeti Moskwas Brjanstise ja Kiemi 410 miljoni rubla mitmejuguse kroonu asutuste jaoks, 30 miljoni jellest määrati Brjanstsi tarwis, ülejäänud oja Kiemi. Kõik raha oli kottidesse pakitud. Teel on aga kaks kotti 8 miljoni rublaga ära warastud. Wargus jündis kottide luktude murdmise kaudu.

15.000 karilooma sõjasaagiks.

Uralsti piirkonnas said meie wäed uuesti sõjasaagiks 15 tuhat karilooma. Wufuluti maakond komandeeris siia tödliste salga karja wastuwõtmiseks ja leiwa koristamiseks.

Walgete laagrist.

Tormijooks Piitri wastu

on wiimastel ajal wäljamaa ajalehtedel tihti kõnaineks. Kui soomlased Karjalas enamlaste wastu sõjariistus mässu tõhised, lanseeriti teatud poolt teateid, et kindral Judenitshi suuri Wene wägesid Soome-Wene piirile koguda, et ta Peterburist ainult weel 35 wersta olla, et tal Peterburi ärastamiseks juba kõik walmis olla, ainult puududa weel määratunud toidutagawarad, millega nälginud päälina sõda. „Times“ nimetas isegi kord kindla arwu, palju Judenitshil pidi sõjawäge olema, nimelt 8000 meest. Teatawasti tekkisid just samajugused jutud kindral Judenitshi sõjakäigust ka siis, kui Marwa enamlastest tagasi wõeti.

T e a t e d

Eesti Töörähtwa Kommuuni Ülikooli Juhatus

annab sellega teada, et 1919. aasta teise semestri päale õpilaste wastuwõtmise, seniajani awatud osakondade, kui ka uuesie awatawate füüsika-matemaatika ja keelte-ajalooteaduste osakondade päale alanud on.

Õpetuse algus 4-mal augustil kell 8 hommiku. Uute õpilaste wastuwõtmise iga päew kella 9-st hommik. kuni kella 8 ni õhtu Ülikool Kantseleis. (Wass. Saar, 1 liin. 52).

Rektor: A. P o l e t s k y.

Wassili Saare Eesti Tödliste Poliitiline Klubi

korraldab omas ruumides laupäewal 2. augustil

Kontsert-miitingu.

Esikawa: 1) Saulukoort, 2) Teadusline kõne, (lm. Koni, 3) Poliitilised kõned, (lm. Jtmelt ja Teiter. 4) Wiituli soolo, (lm. Grigorowitsh, 5) Bassi soolo, (lm. Teder. 6) Jutulugemine.

B. O. Среда. up. 34/43 кв. 40.

Geistseisus.

Eesti tödrähtwa poliitiliste klubide Keft-Klubi korraldab pühapäewal, 3. augustil j. a. kell 12 päewal eriteadlaste juhatusel ekskursiooni botaanika muuseumi ja aeda.

Kogumise koht botaanika aia sissekäigu juures. Wiimase ilma puhul jääb ekskursioon tegemata.

Palutakse raiooni klubifi üleskutsuda oma liikmeid ekskursioonist wõimalikult rohkel arwul oja wõtma.

Keft-Klubi juhatus.

Kui Ida-Karjalaft tulewad sõjasaadused ainult Soome wabatahtlikkudest sõdast ja 35 wersta Peterburist kait itta wõitjeks jät, kadusid Judenitshi jutud, ja selle asemele ilmus weneaste „Obstheje Delos“ alarmeeriw küsimus:

See olla küll hääd, et soomlased enamlaste wastu wõitlewad ja Peterburi ähwardawad, kuid kas liiduriigid ka teawad, mis otstarbel soomlased seda teewad? Ja kui liidulased seda teawad, mis kindlustusi siis neil jaks on?

Neil päewil, kui liiduriigid Soomemaa iseseiswust tunnistasid, awaldas wiit Swow Wene poliitilise konverentsi nimel liiduriidide wõimude ees protekti, et seda ilma Wenemaalt nõusolekut küsimata tehtud.

Walgest Eestist.

Korralagedus.

„P ä e w a l e h t“ kirjutas, et „wabariigi“ raudteedel sõitjaid ilma kindla korrata sõjawäelaste n. n. kontroll-lomandode poolt läbi otstafse, mis sõitjate testel suurt meelepaha jünmitab. Sagedasti konfiskeeriwad läbiotstijad aineid, millede wedu raudteedel täiesti lubatud on.

„P ä e w a l e h t“ teatab edasi, et Kopsli kaubajaama juures on suur hull wigasid kauba- ja klassi-wagunid remontiwiimise korda ootamas. Nende wagunite kallal tarwitawad mitmejugused huliganid ja pikanäpunehed enese ojaruusi, jäänud mitmejuguseid waguni osasi, sohwa wedrusi j. m., mis kätte juhtub, kaasa wiies.

Edasi. Wiimastel ajal on tulekahjud raudtee-äärsetes kohtades alatiseks nähtuseks saanud. See tuleb pääasjalikult sellest, et wedurid puudega kütakse, mis rohkesti sädemeid annawad, kuna wedurite korjamatel jellekohased katsewõrgud puuduwad.

Uis näitus „wabariigi“ ametikohtade asjaajamist.

Waba Maa“ toob järgmise näituse päädikirja all: „Ei tea“ maakonnawalitjuses:

Reegi maatamees saatis Pärnu maakonnawalitsusele maa-nõudmiste palwekirja, mille wastust 27. mail kuulama kutjuti. Kutjekiri kandis allkirja: T. Puust. Kui maatamees kohale ilmunud, ja küsis: „Noh, mis hääd kuulub?“ Wastus „ei tea“. Sääal teeb kohale ilmuta tähenduse allkirja kohta; kuid jällegi: „Ei tea“. Alla küll kirjutajin, kuid „ei tea“, wõib olla mõned sissetulnud kirjad, ma neist „ei tea“.

Samajugused wastused antakse ka leiwatähe nõudjatele. Küsitakse, kas on wõimalik tähte saada, siis wastus „ei tea“.